

Adviesraad Sociaal Domein
Mevrouw L. van Steenbrugge
Weidelaan 17
2451XG LEIMUIDEN

datum 13 november 2023
zaaknr. 573498
uw brief van 23 oktober 2023
behandeld door D. Wortman, T. Griekspoor. S. Monné
onderwerp Advies Verordening en Nadere regels Sociaal Domein

Geachte mevrouw van Scheppingen,

Wij danken u voor uw advies over de Verordening en Nadere regels Sociaal domein Kaag en Braassem 2024, die de Adviesraad Sociaal Domein heeft uitgebracht. In deze brief reageren wij op uw advies.

1. Algemeen

Advies: Verwijzende naar het “Taalpact Rijn en Venen 2023” streeft de gemeente naar een heldere en toegankelijke taal in haar communicatie. De beoordeelde documenten worden gekenmerkt door onder andere lange zinnen met soms ook complex taalgebruik. Verwijzende naar het voorgaande adviseren wij om het taalgebruik te heroverwegen. Indien dat niet haalbaar wordt geacht, is ons advies om de documenten te voorzien van een leesbare toelichting.

Antwoord: Wij delen uw mening dat de Verordening en Nadere regels complex taalgebruik bevatten. In de Rijnstreek hebben wij ook de wens om het taalgebruik toegankelijker te maken. Wij zullen dit punt meenemen wanneer de Verordening en Nadere regels weer in de Rijnstreek worden herzien. Tot slot zullen wij een toelichting toevoegen aan de Verordening.

2. Verordening Sociaal Domein

A. art. 5a lid 2

Advies: Hier wordt gelinkt naar een goedkopere of gelijke kostenpost voor de gemeente. Het PGB is bedoeld voor de cliënt en dat hij zich kan redden. Deze voorwaarden zijn erg betuttelend. Geef ruimte aan de cliënt zelf.

Antwoord: Het persoonsgebonden budget zien wij ook als goed alternatief voor inwoners om de hulp en ondersteuning te organiseren. Voorwaarden die wij aan het pgb stellen zijn niet bedoeld om inwoners te betuttelen of om de ruimte in te perken. Wij willen wel vooraf helder maken waar budgethouders rekening mee moeten houden, dus duidelijke kaders meegeven. Eén van die kaders is financieel: de hulp of voorziening die via een pgb wordt ingekocht kan niet duurder zijn dan eenzelfde hulp of voorziening in natura.

In de praktijk is er altijd sprake van maatwerk en denken wij met inwoners mee. Er wordt hierbij ruimte gegeven aan de inwoner om zelf te kiezen wat voor zorg hij of zij neemt. Om de kosten beheersbaar te houden zijn er voorwaarden gesteld opdat er gekozen wordt voor de goedkoopst adequate oplossing.

B. art. 5a lid 2:

Advies: In plaats van een verslag of integraal plan als basis voor het PGB wordt nu van de aanvrager een uitgewerkt budgetplan verwacht, dat diensten, hulpmiddelen en woningaanpassingen omvat, omvang en intensiteit van de ondersteuning en de betrokkenheid van hulp uit de sociale omgeving. Deze benadering is niet alleen uiterst complex, maar verlangt van de PGB-aanvrager kennis van beschikbare diensten, tarieven in de markt, kostenramingen, beschikbaarheid, enz.

Het kan veel eenvoudiger door de formule te hanteren van:

Toegekende ondersteuning (gekoppeld aan de mate van beperkingen van de PGB-aanvrager) vermenigvuldigd met uren, dagdelen of materiële kosten maal de tarieven, die door de gemeente worden gehanteerd. Dit is temeer aan te bevelen, omdat de gemeentelijke tarieven uitgangspunt vormen in artikel 5, lid 3, 4 en 5 van de verordening.

Antwoord: De tekstuele uitbreiding heeft geen invloed op de werkwijze in de praktijk. Dit is slechts een verduidelijking van de werkwijze in de praktijk. Omdat bij een PGB de aanvrager zelf zijn zorg, dienst, hulpmiddel of woningaanpassing inkoopt, verwachten wij dat de PGB houder op de hoogte is van de beschikbaarheid van de gewenste zorg en de kosten van de gevraagde ondersteuning. Hierdoor is lid 2 uitgebreider beschreven zodat de PGB budgethouder weet wat er van hem of haar wordt verwacht.

C. art 6 huishoudelijke ondersteuning

Advies: Waarom is er verschil in het tarief tussen iemand in dienst van een zorgaanbieder en ZZP'er? Doet vreemd aan.

Antwoord: Omdat de professionele zorgaanbieder overheadkosten heeft die een ZZP'er niet heeft, hebben wij een onderscheid aangebracht in de PGB tarieven.

D. lid 8 voorwaarden voor besteding van het PGB

Advies: Alle voorwaarden duiden op weinig vertrouwen in de cliënt. Het wordt betuttelend geregeld. Als iemand daarbuiten treedt (buiten de lijntjes) ben je meteen de pineut. Beter uit te gaan van vertrouwen, kaders meegeven en minder dichtregelen via gedetailleerde voorwaarden.

Antwoord: Eén van de kernwaarden van onze gemeente is vertrouwen, wij gaan dus zeker uit van vertrouwen in de inwoner/budgethouder. De voorwaarden die genoemd zijn, zijn bedoeld om helderheid vooraf te geven zodat inwoners een afgewogen besluit nemen voor een pgb. Daarnaast zijn de voorwaarden ook bedoeld om inwoners soms te beschermen. Het beheren van een pgb kan een grote verantwoordelijkheid zijn, denk bijvoorbeeld aan het zijn van werkgever. Ook weten we dat, helaas, nog steeds misbruik wordt gemaakt van kwetsbare mensen die hulp inkopen via een pgb. Het is bij ons niet de praktijk dat mensen die buiten de lijntjes treden direct de pineut zijn. De genoemde voorwaarden waren overigens al deel van de Nadere regels (en zijn grotendeels wettelijk voorgeschreven), maar zijn naar de Verordening verplaatst. In de praktijk zal de werkwijze niet veranderen.

E. Art. 8

Advies: In dit (nieuwe) artikel 8 wordt een weergave gegeven van de maatregelen, die kunnen worden genomen bij niet-besteding of ongeoorloofde besteding van het PGB-budget. De tekst is echter dermate ingewikkeld en onduidelijk, dat een herziening -in het kader van duidelijke communicatie naar de burger- noodzakelijk is. Gebruik graag duidelijke en uitlegbare taal!

Antwoord: We hebben het artikel waar mogelijk aangepast zodat het duidelijker leesbaar is.

F. art 13 voorzieningen lid 3 sub a

Advies: Hier staat dat de duur 12 maanden is tenzij 6 maanden voldoen. Om duurzaam te participeren kan het nodig zijn dat iemand langer dan 12 maanden begeleiding nodig heeft. Daarom graag uitgaan van maatwerk en niet limiteren tot max 12 maanden.

Antwoord: Maatwerk is voor jobcoaching altijd mogelijk. Binnen de arbeidsmarktregio Holland Rijnland is 12 maanden afgesproken. Rijnvicus heeft aangegeven dat in enkele gevallen 6 maanden ook voldoende is. Hierin is in dit artikel voorzien. Echter langer dan 12 maanden is in gevallen ook noodzakelijk en op grond van maatwerk is dit ook mogelijk. Denk bijvoorbeeld aan jobcoaching voor mensen die een dienstverband hebben in het kader van beschut werk.

G. 13a lid 1c

Advies: Hier staat dat de intermediaire activiteit verbonden is aan een visuele of motorische beperking. Ondanks het feit dat bij die handicaps een intermediaire activiteit wellicht het meest wordt ingezet, is ons advies de intermediaire activiteit niet sec aan deze twee handicaps te verbinden. Een intermediaire activiteit kan mogelijk ook ondersteunen bij iemand met een ander soort handicap. Redeneer bij de inzet van voorzieningen vanuit hetgeen een persoon nodig heeft zonder de aard van de handicap daarvoor als randvoorwaarde te laten gelden.

Antwoord: In geval van overige beperkingen is het UWV aan zet en ligt de aanvraag, het besluit en de verstrekking bij het UWV. Vandaar dat deze activiteiten niet in de verordening zijn opgenomen. Ter aanvulling heeft het Rijk aangegeven dat ook de beoordeling en verstrekking van voorzieningen aan mensen met een visuele beperking per 1-1-2024 wordt overgeheveld naar het UWV. Aangezien hier nog geen definitief besluit over is, is het opgenomen in de verordening.

H. art. 13 lid 3

Advies: Er staat in de eerste zin: 'voor de duur van 2'. Gezien de tekst daarna wordt waarschijnlijk maanden bedoeld.

Antwoord: Dit advies is overgenomen, het woord 'maanden' toegevoegd.

I. art 16 beschut werk

Advies: Is beschut werk bij Rijnvicus ondergebracht?

Antwoord: Ja, beschut werk is bij Rijnvicus ondergebracht.

J. art 28 maatwerk ondersteuning inkomensvoorziening

Advies: Het artikel vervalt, is er nog wel een andere manier om deze ondersteuning te bieden als dat nodig is?

Antwoord: Dit artikel is vervallen omdat er in de praktijk geen gebruik van deze regeling wordt gebruikt en dat hoge zorgkosten vaak door middel van het aanbieden van een collectieve zorgverzekering gecompenseerd worden.

K. art. 66

Advies: In artikel 66 is opgenomen dat het uitgangspunt is dat de zorgaanbieder zelf onderzoek doet naar een calamiteit of geweldsincident. In de tekst staat echter niet meer dat, als het onderzoek van de zorgaanbieder daar aanleiding toe geeft, de toezichthoudend ambtenaar alsnog zelf een onderzoek kan instellen. Het lijkt ons goed om dit voor de volledigheid wel toe te voegen.

Antwoord: De toezichthoudend ambtenaar doet altijd eerst zelf onderzoek naar de melding van de calamiteiten en geweldsincidenten. Vervolgens laat hij of zij de aanbieder, indien nodig, een onderzoek doen naar de calamiteiten en/of geweldsincidenten.

3. Nadere regels Sociaal Domein

A. Art. 6 tarief PGB

Advies: Wie gaat het tarief bepalen? Het gaat hier om dagbesteding, waarom dan 'regulier' toegevoegd? Bij vervoer. Veelal toch taxivervoer waarvoor contractuele afspraken gelden. Of kan je zelf particulier vervoer inzetten?

We missen de onderbouwing van het hanteren van de lagere tarieven bij ondersteuning door een ZZP'er en bij de ondersteuning door iemand uit het sociaal netwerk. Lagere tarieven in vergelijking met het tarief van een professional die werkzaam is bij een zorgaanbieder. Stel je voor dat een professional, die werkzaam is bij een zorgaanbieder, niet beschikbaar is. Dezelfde opmerking geldt ook voor de voorgestelde wijziging van artikel 6 lid 7.

Antwoord: De aanbieder bepaalt welk tarief er in rekening wordt gebracht. Het woord 'regulier' is zoals aangegeven toegevoegd om onderscheid te maken tussen Wmo regulier en Ondersteuning met wonen. Vervoer naar dagbesteding mag niet met de gecontracteerde taxivervoerder, daarvoor wordt een budget beschikbaar gesteld via de PGB. Zoals eerder beschreven heeft de professionele zorgaanbieder overheadkosten die een ZZP'er niet heeft. Denk hierbij aan planners en zorgcoördinatoren. Hierdoor is er een onderscheid gemaakt tussen professionele zorgaanbieders en ZZP'ers.

B. Art. 16

Advies: Hoe zit het hier met 'giften' door derden? Ik denk aan een moeder die bijv. een tas boodschappen van haar kind krijgt.

De strekking van de volgende zin van artikel 16 lid 1c is onduidelijk: "... gedurende tien jaar geen betalingsverplichtingen heeft verricht en het niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment gaat verrichten". Wat wordt verstaan onder het verrichten van betalingsverplichtingen? Wat is de aard van deze verplichtingen?

Antwoord: Mensen met een bijstandsuitkering mogen elk jaar tot 1200 euro aan giften ontvangen zonder dat dat invloed heeft op de hoogte van hun uitkering. Hier valt de genoemde boodschappentas ook onder.

Wat betreft artikel 16 lid 1c, de betalingsverplichtingen waaraan gerefereerd wordt hebben betrekken op terugvorderingen. Indien iemand een te hoge uitkering heeft

ontvangen dan hij of zij recht op had, dan wordt er teruggevorderd. En daar gaat een betalingsverplichting mee gepaard.

C. Art. 17a lid 4

Advies: Wanneer een gedraging leidt tot een overtreding van de Participatiewet en van artikel 18 of 18 b van de Participatiewet laat de gemeente geen ruimte om af te zien van verlaging van de bijstand, dan legt de gemeente een maatregel op en geen boete op grond van de wet". Deze zin is onduidelijk geformuleerd. Het lijkt erop dat een of meer woorden ontbreken tussen de woorden Participatiewet en laat.

Antwoord: Deze zin klopt inderdaad niet. Bedankt voor het advies. Wij hebben het als volgt gewijzigd:

"Wanneer een gedraging leidt tot een overtreding van de Participatiewet, en artikel 18 of 18b van de Participatiewet laat de gemeente geen ruimte om af te zien van verlaging van de bijstand, dan legt de gemeente een maatregel op en geen boete op grond van de wet".

D. Art. 17b

Advies: De strekking van de volgende zin is onduidelijk: "De gemeente houdt hierbij rekening met een fictieve draagkracht van 5 procent van de bijstandsnorm die van toepassing is, inclusief vakantietoeslag". Wat wordt er precies bedoeld?

Antwoord: Wanneer een inburgeringsplichtige die een bijstandsuitkering ontvangt zich niet houdt aan verplichtingen en afspraken in het PIP, kan de gemeente een boete opleggen. De gemeente houdt bij het opleggen van de boete rekening met de draagkracht voor de terugbetaling. We gaan hierbij van een fictieve draagkracht van 5% van de bijstandsnorm.

E. Art. 31

Als er weinig mantelzorgers worden aangemeld, wordt dan het bedrag per mantelzorger hoger? Is dat de bedoeling? Waarom wordt het bedrag niet gelijk getrokken met het bedrag in Alphen a/d Rijn en Nieuwkoop? De waardering van mantelzorgers is essentieel in het sociaal domein. In het afgelopen jaar is er veel kritiek geweest op het aanvragen van deze waardering door de mantelzorgers zelf. Wij vragen ons af wat er met deze kritiek is gedaan. Immers, uit lid 2 en 3 blijkt dat de mantelzorger het compliment zelf kan aanvragen. Waarom wordt dit niet zodanig georganiseerd dat de mantelzorger zich "echt" gewaardeerd voelt?

Antwoord: Het is inderdaad mogelijk dat als er weinig aanmeldingen zijn, het mantelzorgcompliment hoger wordt. Echter, tot nu toe blijft het aantal aanvragen redelijk gelijk, waardoor de hoogte van het mantelzorgcompliment ook hetzelfde blijft. De drie gemeenten hebben apart van elkaar, gebaseerd op eigen historie, een vast budget beschikbaar gesteld. Dit budget zal daarom niet worden aangepast. Mede op

basis van uw advies hebben wij het vanaf 2023 weer mogelijk gemaakt voor mantelzorgontvangers om het mantelzorgcompliment voor hun mantelzorgers aan te vragen.

F. Art. 31b lid 1

Advies: Borg een sluitende overgang voor iemand die verhuist! Denk hierbij aan het verhuisconvenant.

Antwoord: Wij vinden dit ook erg belangrijk. Daarom hebben we dit geborgd in het convenant dat Rijnstreekbreed is ondertekend, samen met onze hulpmiddel leveranciers en Tom in de Buurt. Daarom is dit niet opgenomen in onze Verordening.

G. Art. 42

Advies: Ook basisschool leerlingen gebruiken de computer steeds meer buiten de schooltijden.

Antwoord: We zien dat het vooral middelbare scholieren zijn die zowel onder schooltijd als daarna gebruik moeten maken van een laptop, en dat dit nog in mindere mate geldt voor basisschoolleerlingen. Zij kunnen veelal gebruik maken van de faciliteiten op school (denk aan chromebooks die door de school zijn aangeschaft). We blijven natuurlijk in de gaten houden hoe dit zich ontwikkelt.

H. Art. 47 lid 2

Advies: Eén maand is wel een heel korte periode. Biedt ruimte bieden om maatwerk toe te passen.

Antwoord: Deze maand is toegevoegd om ruimte te bieden om maatwerk toe te passen, dit was voorheen niet het geval. In principe mogen kosten die nog niet gemaakt zijn voor de aanvraag voor bijzondere bijstand niet vergoed worden. Nu is die ruimte wel gecreëerd.

I. Art. 49

Advies: In hoeverre gaat K&B schulden overnemen zodat deze niet verder oplopen door o.a. kosten van deurwaarders. Meerdere gemeenten voeren dit beleid. De schuld wordt als het ware overgenomen en de schuldeisers ontvangen hun geld en de betrokkene/schuldenaar treft een regeling met de gemeente zodat het bedrag wordt terugbetaald.

Antwoord: Dit beleid voert de gemeente al. Dit heet een saneringskrediet. Met een saneringskrediet worden alle schuldeisers in 1 keer betaald. De kredietbank neemt, namens de gemeente, de schulden over en onderhandelt met schuldeisers. Men betaalt uw schuld in 3 jaar tijd af aan de kredietbank.

J. Hoofdstuk 8 ‘Inspraak, cliëntenparticipatie en klachten’

Advies: Tot slot willen wij u vragen in de nadere regels in hoofdstuk 8 ‘Inspraak, cliëntenparticipatie en klachten’ een verwijzing op te nemen naar de regeling Adviesraad Sociaal Domein. Waarbij wij u tegelijk willen vragen om samen met ons een paar wijzigingen in de regeling te gaan doorvoeren. Daarvoor stemmen wij graag nader met u af.

Antwoord: Wij hebben de Adviesraad Sociaal Domein opgenomen in de begrippenlijst van de Verordening. Daarnaast hebben wij een verwijzing naar de Adviesraad Sociaal Domein opgenomen in artikel 68.

Tot slot

Wij danken u hartelijk voor uw advies op de Verordening en de Nadere regels.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,	
de loco-gemeentesecretaris,	de burgemeester,
J.J. Démoed	A. Heijstee-Bolt